

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Філософський факультет
кафедра загальної та клінічної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи

“ _____ ” _____ 2017р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В 19.1 «Психологія аномального розвитку»

за Освітньо-професійною програмою «Психологія»

Перший (бакалаврський) освітній рівень

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 053 «Психологія»

філософський факультет

Івано-Франківськ, 2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни з **«Психології аномального розвитку»** для студентів за галуззю знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальністю 053 «Психологія»

Розробник: **Матейко Н. М.**, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та клінічної психології

Робоча програма розроблена на основі програми, затвердженої на засіданні кафедри загальної та клінічної психології «20» «вересня» 2017 року, протокол №2.

Завідувач кафедри

Москалець В.П.

_____ (_____)

«20» вересня 2017 р.

Схвалено навчально-методичною радою філософського факультету
Протокол № 2 від 19 жовтня 2017 р.

Голова _____ (Пятківський Р.О.)

©Матейко Н.М., 2017 рік
© Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника,
2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачене		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		7-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4 Мова викладання: українська	Освітній рівень – перший (бакалаврський)	8 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	70 год.
		Індивідуальні завдання: не передбачене	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1

для заочної форми навчання – 1:2

2. Мета навчальної дисципліни

Курс "Психологія аномального розвитку" є одним з базових у підготовці психологів. Його мета – сформувані у студентів загальні поняття щодо закономірностей аномального розвитку в порівнянні з нормальним онтогенезом, а також надати знання про особливості структури дефекту у різних груп дітей з особливими потребами. Метою викладання навчальної дисципліни “Основи спеціальної психології” є опанування студентами системою знань з основ спеціальної психології для забезпечення їх підготовки до наукової та практичної діяльності психолога, передусім у галузі освіти.

В курсі розглядаються: поняття про норму та аномалію психічного розвитку, параметри та типи дизонтогенезу; порушення окремих психічних процесів; основні групи дітей з особливими потребами, їх коротка характеристика; поняття про психогенні порушення, акцентуації характеру та психопатії. Більш детально розглядаються окремі групи дітей з особливими потребами, вивчення яких у навчальному плані не виноситься в спеціальні курси: з вадами опорно-рухового апарату, порушеннями емоційно-вольової сфери та поведінки, зі складним дефектом.

Для успішного засвоєння даного курсу студенти повинні спиратися на знання та вміння, отримані при вивченні наступних дисциплін: "Клінічна психологія", "Неврологія", "Загальна та вікова психологія", "Патопсихологія", "Фізіологія вищої нервової діяльності".

Основним завданням вивчення дисципліни “Психологія аномального розвитку” є вивчення закономірностей психічного розвитку аномальної особи як необхідної умови корекційно спрямованої навчальної та виховної роботи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- предмет та складові спеціальної психології;
- класифікацію порушень психофізичного розвитку;
- суть дефекту, його структуру загалом та при різних дизонтогеніях;
- суть загальних та специфічних закономірностей розвитку особи з психофізичними порушеннями;
- основні категорії спеціальної психології (корекція, компенсація, реабілітація, соціалізація та ін.);
- заклади освіти для осіб з порушеннями психофізичного розвитку та особливості навчання та виховання в них;

вміти:

- розкривати суть основних понять та теоретичних положень, що вивчаються;
- орієнтуватися в різних дизонтогеніях, визначати структуру дефекту та закономірності розвитку осіб з різними дизонтогеніями;
- орієнтуватися у закладах освіти для осіб з різними дизонтогеніями;
- визначати адекватні засоби психолого-педагогічного впливу на осіб з різними дизонтогеніями;
- здійснювати інформаційний пошук на основі роботи з літературними джерелами зі спеціальної психології та корекційної педагогіки; аналізувати теоретичний матеріал і здійснювати його узагальнення, формулювати висновки;

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до спеціальної психології

Тема 1. Предмет та завдання спеціальної психології. Методи спеціальної психології, специфіка їх використання щодо вивчення дітей з психофізичними порушеннями. Складові спеціальної психології. Поняття “особа з порушеннями психофізичного розвитку”. Класифікація порушень психофізичного розвитку. Традиційна класифікація. Класифікація порушень психофізичного розвитку (види дизонтогенезу) за В.В.Лебединським. Основні групи дизонтогенезу.

Змістовий модуль 2. Особливості осіб з порушеннями розвитку

Тема 2. Суть дефекту розвитку. Структура дефекту розвитку. Структура дефекту розвитку при різних дизонтогенезах (в осіб з порушеннями слуху, зору, розумового розвитку). Взаємозв'язок складових дефекту. Можливості корекційного впливу на особу з порушеннями розвитку з урахуванням структури дефекту.

Тема 3. Сенсорні та гностичні зорові розлади. Зорові та слухові агнозії. Порушення довільних рухів та дій. Проблема апраксії. Порушення поведінки. Проблема афазій.

Тема 4. Діти з порушеннями слуху. Особливості психічного розвитку дітей з порушеннями слуху. Порушення опорно-рухового апарату. Порушення мови. Особливості та види аномального розвитку.

Тема 5. Особливості психічного розвитку дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Психічний недорозвиток. Розумово відсталі діти. Класифікація уражень головного мозку. Рання діагностика олігофренії. Пошкоджений психічний розвиток. Діти з набутим слабоумством.

Тема 6. Затримка психічного розвитку (ЗПР). Поняття затримки психічного розвитку. Психолого-педагогічна характеристика дітей з ЗПР. Навчально-виховні заклади для дітей з ЗПР.

Тема 7. Викривлений психічний розвиток. Поняття синдрому РДА. Психологічні особливості аутичної дитини. Дисгармонійний психічний розвиток. Психопатія як форма дисгармонійної особистості. Клініко-психологічні критерії патологічних порушень поведінки підлітків.

Тема 8. Методи дослідження відхилень в особистісному розвитку дітей. Методи інтегральної оцінки особистості дитини в контексті соціальної ситуації її розвитку. Методи дослідження структурних компонентів особистості. Методи дослідження розумового розвитку нормальних та аномальних дітей (7-9 років).

Змістовий модуль 3. Реабілітація. Абілітація. Соціалізація.

Тема 1. Основні категорії спеціальної психології. Співвідношення корекції та навчання (виховання), специфіка їх складових (цільового, організаційного, змістового, методичного, результативного). Компенсація: визначення, види, етапи. Рівні компенсації: біологічний, психологічний, соціальний. Декомпенсація. Псевдокомпенсація. Етапи реабілітаційної роботи. Абілітація. Соціалізація: суть, стадії. Адаптація як стадія соціалізації, її види. Індивідуалізація, інтеграція, трудова стадія. Післятрудова стадія.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	Лаб	інд	с.р.		о	л	п	ла б	інд
2	90	8	12			60	90	6	2			82
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Вступ до спеціальної психології												
Тема 1. Предмет та завдання спеціальної психології. Методи спеціальної психології. Класифікація порушень психофіз. розвитку.		2				5		2				9
Разом за змістовим модулем 1		2				5		2				9
Змістовий модуль 2. Особливості осіб з порушеннями розвитку												
Тема 1. Структура дефекту розвитку при різних дизонтогеніях.		2				5						9
Тема 2. Зорові та слухові агнозії. Порушення довільних рухів та дій.		2				5		2				9
Тема 3. Психічний розвиток дітей з порушеннями слуху. Порушення опорно-рухового апарату			2			5						9
Тема 4. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку. Психічний недорозвиток.		2				5		2				9
Тема 5. Псих.-пед. характеристика дітей з ЗПР. Навчально-виховні заклади для дітей з ЗПР.			2			5						9
Тема 6. Психологічні особливості аутичної дитини. Дисгармонійний психічний розв.			2			5			2			9
Тема 7. Методи дослідження відхилень в			2			5						9

особистісному розвитку дітей.												
Разом за змістовим модулем 2		6	10			35		4	2			63
Змістовий модуль 3.Реабілітація. Абілітація.Соціалізація.												
Тема 1. Реабілітація Абілітація. Соціалізація: суть, стадії. Адаптація як стадія соціалізації, її види. Індивідуалізація, Інтеграція, трудова стадія. Післятрудова стадія.			2			5		2				10
Разом за змістовим модулем 3			2			5						10
Всього		8	12					6	2			82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика основних груп дітей з особливими потребами	2
2	Комплексний супровід дітей з проблемами розвитку	2
3	Система корекційно-виховної роботи з дітьми з РДА	2
4	Характеристика дітей зі сполученням інтелектуального та мовленнєвого дефектів	2
5	Загальна характеристика дітей з вадами опорно-рухового апарату	2
6	Психолого-педагогічна характеристика дітей, позбавлених батьківського піклування. Шляхи вивчення особливостей батьківського ставлення до дітей з особливими потребами	2
	Разом	12

6. Теми практичних занять

7. Теми лабораторних занять

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Нейропсихологічний аналіз порушень вищих психічних функцій при локальних ураженнях мозку	5
2	Мета і завдання спеціальних навчальних закладів для дітей з відхиленнями у поведінці.	5
3	Особливості психічного розвитку дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.	5
4	Особливості психічного розвитку дітей з порушеннями аналізаторних систем і мови та комплексними порушеннями.	5
5	Методи інтегральної оцінки особистості дитини в контексті соціальної ситуації її розвитку.	5
6	Психолого-педагогічна характеристика дітей зі спектор аутизму.	5
7	Дисгармонійний психічний розвиток. Психопатія як форма дисгармонійної особистості.	5
8	Клініко-психологічні критерії патологічних порушень поведінки підлітків.	5
9	Спеціальні школи для дітей з відхиленнями в психофізичному розвитку та поведінці.	5
10.	Специфіка діяльності та завдання ПМПК	5
11.	Завдання, напрямки і методи психокорекційної роботи при дисгармонійному розвитку	5
12.	Проблеми та перспективи організації спеціальних форм навчання й виховання дітей з відхиленнями в розвитку і поведінці.	5
	Разом	60

Завдання до самостійної роботи:

- 1) підготовка до семінарських занять;
- 2) опрацювання основних та додаткових джерел;
- 4) реферування наукової літератури (див. теми лекційних, семінарських занять);
- 5) підготовка до змістових модулів;
- 6) підготовка до іспиту.

10. Методи навчання

Навчальна лекція – словесний метод навчання, що передбачає усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень. Під час лекції застосовують такі прийоми усного викладу: підтримання уваги, активізація мислення слухачів, переконання, аргументація, доведення, класифікація, систематизація. Основні умови ефективного проведення лекції: створення конкретного плану; повідомлення учням теми, мети і завдань; логічний і послідовний виклад змісту лекції; проблемність та

емоційність викладу; гнучке управління розумовою діяльністю учнів; запис основних положень; використання наочності; поєднання лекції із семінарськими і практичними заняттями.

Бесіда—словесний питально-відповідний метод навчання, завдання якого - спонукати до актуалізації відомих і засвоєння нових знань шляхом самостійних роздумів, висновків і узагальнень. Цей метод активізує мислення студентів, є важливим засобом діагностики засвоєних знань, умінь, сприяє розвитку пізнавальних здібностей, створює умови для оперативного управління процесом навчання. Водночас його доцільно поєднувати з розповіддю, лекцією, наочними методами, які забезпечують формування цілісної системи знань, адже за допомогою лише бесіди неможливо сформувавши практичні вміння і навички.

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам – в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2								
T1	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	Залік

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Плани занять.
3. Навчальні-наочні посібники, технічні засоби навчання.
4. Конспект лекцій з дисципліни.
5. Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт.
6. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять.
7. Контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять, завдання для заліків.
8. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.

Основна література

1. Дефектологічний словник: Навчальний посібник / За ред. Бондаря В.І., Синьова В.М. – К.: «МП Леся», 2011.
2. Неретина Т.Г. Специальная педагогика и коррекционная психология. – М.: МПСИ, 2008.
3. Основы специальной психологии / Под ред. Л.В.Кузнецовой. - М.: Издат.центр : Академия», 2002.
4. Переслени Л.И., Солнцева Л.И. Основы специальной психологии. – М.: Академия, 2009.

5. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку (Наказ МОН № 852 від 15.09.08 року).

6. Синьов В.М., Кобернік Г.М. Основи дефектології. – К.: Вища шк., 1994. – 143 с.

7. Синьов В.М., М.П.Матвеева, О.П.Хохліна. Психологія розумово відсталості людини: Підручник. – К.: Знання, 2008

8. Сорокин В.М. Специальная психология. – СПб.: Речь, 2004.

9. Сорокин В.М., Кокоренко В.Л. Практикум по специальной психологии/Под научн. ред. Л.М.Шипициной. – СПб.: Речь, 2003.

10. Специальная психология / Под ред. В.И.Лубовского, Т.В.Розанова, Л.И.Солнцева. – М.: Академия, 2006.

11. Специальная психология и педагогика. – РнД: Феникс, 2010.

12. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / За ред. В.І.Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003.

13. Хохліна О.П. Основи спеціальної психології : курс лекцій для студ. 4 курсу ф-ту прав. забезпеч. підприєм. дія-сті та психології... з підгот. фахів. освіт.-кваліф. рівня "бакалавр" // МВС України, НАВС. - Київ: 2011 р.- 101с.

14. Шрамм Р. Детский аутизм и АВА / Р. Шрамм. – Екатеринбург: Рама Паблишинг, 2013. – 208 с.

Додаткова література

1. Басилова Т.А. Об истории обучения слепоглухих детей в Московском регионе // Клиническая и специальная психология. – 2013. - № 2.

2. Баудиш В. Сущность коррекционно-воспитательной работы во вспомогательной школе // Дефектология. – 1978. - №3. – С.42-54.

3. Бондар В.І., Синьов В.М. Актуальні проблеми розвитку освіти дітей з обмеженнями життєдіяльності: шляхи від інституалізації до інтеграції // Зб. наук.пр. Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім.І.Огієнка. Серія соціально-педагогічна. Вип. 12. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – С.8-14.

4. Воспитание и обучение детей во вспомогательной школе / Под ред. В.В.Воронковой. – М.: Школа-Пресс, 1994.

5. Выготский Л.С. Собрание сочинений: в 6 т. Основы дефектологии./ Под ред. Т.А.Власовой.- М.: Педагогика, 1983.- Т. 5.

6. Выготский Л.С. Собрание сочинений: в 6 т. Проблемы развития психики/ Под ред. А.М.Матюшкина.- М.: Педагогика, 1983.- Т.3.

7. Власенко С. Б. Методика викладання дисципліни «Основи спеціальної психології». // Актуальні питання психологічного забезпечення навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах: зб. матеріалів круглого столу (Київ, 28 листопада 2013р.) – Луцьк: Вежа-Друк, 2013. – С. 15-17.

8. Гозова А.П., Кулагин Ю.А., Лубовский В.И. и др. Изучение психического развития аномальных детей//Дефектология. – 1983. - №6. – С.3-16.

9. Гонеев А.Д. и др. Основы коррекционной педагогики. – М.: Академия, 2010.

10. Горбенко С.Л. До проблеми дослідження компонентів рольової поведінки розумово відсталих підлітків // Науковий часопис НПУ імені

М.П.Драгоманова, - Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – Випуск 23. – 2013. – С.317-320.

11. Дети с ограниченными возможностями: Проблемы и инновационные тенденции в обучении и воспитании: Хрестоматия по курсу “Коррекционная педагогика и специальная психология/ Сост. Н.Д.Соколова, Л.В.Калинникова. – М.: Изд-во ГНОМ и Д, 2001.

12. Долгобородова Н.П. Основы коррекционной работы во вспомогательной школе//Коррекционная работа в процессе обучения и воспитания. – Л.:ЛГПИ им. А.И.Герцена, 1974. –С.3-11.

13. Еременко И.Г. Олигофренопедагогика. – К.: Вища школа, 1985.

14. Как учить в коррекционной школе// Учительская газета. – 1997. - №12(28).

15. Карпунина О.И., Рябова Н.В. Специальная педагогика в опорных схемах. – М.: Изд. НИЦ ЗНАС, 2002.

16. Коберник Г.Н., Синев В.Н. Введение в специальность Дефектология. – К.: Вища школа, 1984.

17. Липа В.А. Психологические основы педагогической коррекции. – Славянск, 2001.

18. Лубовский В.И. Общие и специфические закономерности развития психики аномальны детей//Дефектология. – 1971. - №6. – С.15-19.

19. Лубовский В.И. Развитие словесной регуляции действий у детей (в норме и патологии). – М.: Педагогика, 1978.

20. Мамайчук И.И. Психокоррекционные технологии для детей с проблемами в развитии. – СПб.: Речь, 2003.

21. Мамайчук И.И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. – СПб.: Речь.

22. Мастюкова Е.М. Лечебная педагогика (ранний и дошкольный возраст): Советы педагогам и родителям по подготовке к обучению детей с особыми проблемами в развитии. – М.: Гуманит.изд.центр ВЛАДОС, 1997.

23. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота у системі освіти дітей з вадами розумового розвитку. – Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський державний університет, 2005.

24. Романенко О.В. Напрями роботи практичного психолога в системі інклюзивної освіти // Збірник наукових праць Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Корекційна педагогіка і психологія / за ред.. О.В. Гаврилова, В.І. Співака. – Вип. XXIII, частина 3. - Кам’янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2013. – С. 248-255.

25. Сак Т.В. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів в інклюзивному класі //Дефектологія. – 2010. - №1. – С.3-6.

26. Специальная дошкольная педагогика/Подред.Е.А.Стребелевой. – М.: Издат.центр :Академия», 2001.

27. Специальная педагогика/ Под ред. Н.М.Назаровой. – М.: Академия, 2002.

28. Спеціальна психологія. Тексти. Частина 1 / За ред. М.П.Матвеевої, С.П.Миронової. - Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 1999.

29. Спеціальна психологія. Тексти. Частина 2 / За ред. М.П.Матвєєвої, С.П.Миронової. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2001.

30. Тупоногов Б.К. Коррекционно-педагогическая работа в системе образования детей с нарушениями умственного и физического развития // Дефектология. – 1994. - №4. – С.9-14.

31. Хохліна О.П. Актуальні питання психологічного обґрунтування корекції розвитку аномальних дітей // Управління в освіті: Зб. матеріалів У Міжнар. наук.-пр. конф. 14-16 квітня 2011 р., м. Львів. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. - С.334-335.

32. Хохліна О.П. До проблеми формування діяльності школярів в умовах спеціального освітнього закладу // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / [за ред. О.В.Гаврилова, В. І. Співака]. – Вип. XXIII в трьох частинах, частина 1. – Серія: соціально-педагогічна. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2013. – С.379-389.

33. Хохліна О.П. Зміст реабілітації у контексті співвідношення категорій спеціальної психології // Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки: Зб. наук. праць. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. - Вип. 1(9). – С.20-32.

34. Хохліна О.П. Корекційно-розвивальна робота в системі загальної освіти // Дефектологія. – 2000. - №2. – С.11-16.

35. Хохліна О.П. Корекційно-розвивальна робота в спеціальних закладах освіти для дітей з порушеннями психофізичного розвитку: теоретичний аспект проблеми // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Зб. наук. пр. №1(3). – К., 2004. – С.291-295.

36. Хохліна О.П. Л.Виготський про розвиток розумово відсталих дітей // Педагогіка і психологія. – 1997. - №2. – С.186-193.

37. Хохліна О.П. Основні категорії спеціальної психології // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. Зб. наук. праць. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2006. - №6. – С.151-158.

38. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка. Серія соціально-педагогічна. Вип. 20. У двох частинах. Частина 1. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2012. – С.257-265.

39. Хохліна О.П. Психологічні засади проведення корекційної роботи з дітьми, що мають порушення психофізичного розвитку // Проблеми освіти (Наук.зб. МОН України). – Київ, 2011. - №67.

40. Хохліна О.П. Психолого-педагогічне забезпечення соціалізації дитини з порушеннями психофізичного розвитку у спеціальному освітньому закладі: теоретичний аспект проблеми // Вісник Луганського нац. ун-ту імені Т.Г. Шевченка. Педагогічні науки. – 2011. - №23(234). Грудень. – С.211-219.

41. Хохліна О.П. Психолого-педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання учнів з вадами розумового розвитку. – К.: Педагогічна думка, 2000.

42. Хохліна О.П. Теорія учбової діяльності: межі використання в навчанні розумово відсталих школярів // Зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка / за ред. О. Гаврилова, В. Співака. Вип. 17. В двох частинах. Частина 2. Серія соціально-педагогічна. - Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2011. – С. 6-15.

43. Хохліна О.П. Категорія свідомості: суть та використання у педагогічному процесі спеціального освітнього закладу // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / [за ред. О.В. Гаврилова, В. І. Співака]. – Вип. XXI в двох частинах, частина 1. – Серія: соціально-педагогічна. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2012. – 348 с. - С. 252-258.

Інформаційні ресурси

1. log-in.ru/.../specialnaya-psikhologiya-sorokin-v-m-obshaya-psikhologiya/
2. www.koob.ru/sorokin/spec_psih
3. bankknig.net/.../87740-specialnaja-psikhologija-ucheb.posobie.html
4. www.twirpx.com/file/267855/
5. window.edu.ru/resource/623/61623

**ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДО СКЛАДАННЯ ЗАЛІКУЗ
«ПСИХОЛОГІЇ АНОМАЛЬНОГО РОЗВИТКУ»**

Для студентів 4 курсу спеціальності «Психологія»,

1. Поняття про норму та аномалію в психічному розвитку. Відносний характер норми.
2. Характеристика поняття “дитина з особливими потребами”.
3. Основні групи дітей з особливими потребами.
4. Причини виникнення аномалій розвитку.
5. Поняття про структуру дефекту, закономірності її формування.
6. Поняття про компенсацію, закономірності її протікання. Можливі порушення компенсаторних процесів.
7. Загальна характеристика параметрів дизонтогенезу.
8. Співвідношення первинного дефекту і вторинних відхилень.
9. Вплив часу ураження на особливості протікання дизонтогенезу.
10. Поняття про сензитивні періоди у формуванні окремих психічних функцій.
11. Прояви емоційного неблагополуччя дитини.
12. Поняття деменції. Види та характеристика.
13. Захворювання, при яких спостерігаються порушення пам'яті та інтелекту, їх характеристика.
14. Поняття праксису та його розлади.
15. Компенсаторні можливості мозку. Розвиток важливих функціонально-мозкових структур.
16. Завдання і напрямки корекційної роботи при агресивності.
17. Корекційні методики, спрямовані на подолання агресивності.
18. Вимоги до сімейного виховання агресивної дитини.
19. Поняття про гіперактивність, її можливі причини.
20. Характеристика синдрому гіперактивності з дефіцитом уваги.
21. Особливості формування акцентуацій характеру у дітей і підлітків з психофізичними вадами.
22. Завдання, напрямки і методи психокорекційної роботи при дисгармонійному розвитку в підлітковому віці.
23. Загальне поняття про синдром раннього дитячого аутизму, його диференціація від подібних за проявами станів.
24. Структура дефекту при ранньому дитячому аутизмі.
25. Групи дітей з РДА з різним рівнем афективної патології.
26. Особливості раннього розвитку дітей з РДА.
27. Характеристика методу холдінг-терапії.
28. Розвиток форм взаємодії з аутичною дитиною.
29. Формування в дитини з РДА активного осмисленого ставлення до оточуючого.
30. Загальна характеристика дітей з вадами опорно-рухового апарату.
31. Поняття про дитячий церебральний параліч. Структура дефекту при ДЦП.

32. Співвідношення біологічних і соціальних факторів в процесі нормального та аномального розвитку дитини.
33. Поняття про корекцію, її завдання та напрямки.
34. Значення спеціального навчання та виховання в психічному розвитку дітей з особливими потребами.
35. Поняття про соціальну адаптацію та соціальну реабілітацію.
36. Стандартизація спеціальної освіти дітей з особливими потребами в Україні.
37. Принципи, на яких базується Концепція державного стандарту спеціальної освіти дітей з особливими потребами.
38. Поняття про ступеневу систему спеціальної освіти.
39. Характеристика варіантів навчання: загальноосвітнього, корекційно-розвивального, компенсаторно-адаптаційного, абілітаційного.